

Tredagars riksspelmansstämman på Skansen.

Samspelare som bekantade sig igår i skolhuset vid Linnégatan.

I hörnet af Linné- och Skopparegatorna logerar det 70-tal spelmän som för närvarande i Stockholm representerar den väntade renässansen inom svenska folkmusiken. Det är samma skolhus som förut under sommarens hyst både ferieborn och kursdeltagare af olika slag. Dessa ha varit här för att från hufvudstaden bära hem kulturintryck till landets aflägsnare delar; spelmännen äro, i hur ringa skepnad de än uppträda, förmedlare af de äkta känslor som under århundraden lefvat och ännu lefva i folkhjärtat och ha i sitt okonstlade framträdande icke ringa att lära ut i hufvudstaden.

Inne på gården en trappa till höger bo de. Men man behöfver ej denna adress. Man hör på långt afstånd hvar de äro att söka; genom de öppna fönstren ljuder en polaka så sprittande och dragande att man icke reflekterar öfver hvilken ingång eller trappa man tar.

När Dagens Nyheters medarbetare kommer ditupp, är polskan slut och något annat har vidtagit. Den ena salen hyser väl ett 30-tal sångare, nybäddade med hotellrena lakan, och i denna sitta 12 å 15 "gubbar" framåtlutade, orörliga, tysta och lyssnande, med stort intresse och ännu större sakkännedom afspeglade i anletsdragen. Och sammanträngda på en minimal yta mellan sångarna stå fem man, gamla käriva säkra typer med stora skugg eller slätrakade ansikten, och utföra ett förunderligt godt samspel i den ögonblicket förut nybildade stråkor-

se och värde. Det behöfs icke. I dag äger riksspelmansstämman rum på Skansen, såvida ej vädret blir olämpligt, då den försiggår på Musikaliska akademins stora sal; att Skansen blir platsen aniges genom flaggning från Bredablicks tinnar.

Stämman förverldigar en i juni månad 1905 af Nordiska museets styresman samt intendenten Axel Nilsson och stadsnotarien Nils Andersson afhandlad plan, för hvilken icke heller dr G. Hæzelius på sin tid varit främmande, nämligen att å Skansen inför allt Sverige framlägga värdet af svensk folkmusik och den säregna konst med hvilken våra spelmän sitta inne. Ett slags nationell musikfest alltså. Till stämman ha inbjudits spelmän från Sveriges alla landskap. Från åtskilliga provinser äro på grund af särskilda omständigheter, exempelvis större mångsidighet, i fråga om lätmaterial och instrument eller ett jämförelsevis större urval af kända skickliga spelmän, inkallade ett flertal representanter. Af de inbjudna äro omkring sextiofem utvalda bland det antal spelmän hvilkas repertoar under årens lopp noterats af den på detta område synnerligen verksamme och framstående stadsnotarien i Lund, Nils Andersson, eller om hvilkas spel denne eljest direkt förvärfvat kännedom.

De instrument på hvilka de olika melodierna komma till utförande å stämman äro djurhorn (koborn och bockhorn; Dalarne) samt fiol och klarinet, äfvensom nyckelharpa (Uppland), och träpipa ("spilåpipa", Dalarna). En näfvebåll är inkallad

De här församlade spelmännen representera ett godt stycke kulturhistoria. Icke blott så att hvarje "gubbe", han må vara än så ung, är representant för ett stycke musikhistoria, men hvarje melodi hvar och en af dessa har att framföra äger oftast sin särskilda historia. Det är särskildt anmärkningsvärdt att fall förekomma där t. ex. den gamla modern sjungit en åldrig melodi för sin unga son, som längre fram lärt sig spela och tagit ut den på fiol; den muntliga traditionen har fortbevarat instrumentalmusiken.

Ofantligt mycket af ofta stort intresse är sålunda att återge både om spelmännen och deras melodier. Värmlänningen Mossberg t. ex. sitter inne med ett äkta Bondbröllop. Bruket var i forna tider att bruden skulle på tredje eller fjärde dagen borttröfvas, hvar efter hela bröllopsgillet skulle ut och leta efter henne. Musiken börjar med en marsch; plötsligen tystnar musiken, och sällskapet sjunger en så lydande klagan:

Och tiden den hastar,
snart klockan slår tolf,
och midnattens timme är inne.
O, sägon, I gästar,
och svaren, I troll,
hvar skäll jag min kära väl finna?

Helt hastigt finner man bruden, och i glädjen slutar stycket med mycket hastig takt och sprittande glädje. Spelmannen berättar att han själf varit med om att röfva många brudar och hans far ännu fler.

Da

Ner
Sv

Tho

Ko
ren
Helt
hvad
inhä
sen
sing
igen
midt
sen
härf
till
Där
ante
En
Sve
flyg
hva
anta
och
bud
de
gag
där
tal
kun

T

K
en
nat
kon
mäs
Haj
änn
F
och
Haj

N

H
skoj
I g
hva
ning
deln
Vi
lade
och
sådt
tern
ning
cent
skog